

C. STALPARTII VANDER WIEL

Medici Hagienſis

OBSERVATIONUM
RARIORUM

MEDIC. ANATOMIC.
CHIRURGICARUM

CENTURIA PRIOR,

ACCEDIT

DE UNICORNU
DISSERTATIO.

*Utraque tertia parte auctior, longeque
emendatior.*

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud PETRUM vander AA, Bibliopolam

CIO. IO. C. LXXXVII.

ACADEMIA

Ex Legato WEPFERI.

D

U N I C O R N U
D I S S E R T A T I O.

NOstræ hujus de *Unicornu* disquisitionis initium constituat pars quædam literarum, quas Vir Amplissimus *Cornelius Neolandius Brederodius* Fæderati *Belgii* Procerum auctoritate Regni *Angolensis* in *Africa* Concilii Politici quondam Assessor ad honorandum admodum Virum *Godefridum Syndicum Genevensem* dedit 23. Martii 1643. in ejusdem Regni Urbe *Loandâ S. Pauli* scriptas: Harum autem partem hunc in modum verti.

Ipse equidem tibi nihil omnino novi de hac Orbis terrarum parte litteris significo, utpote in quâ nihil geratur, quod ad tuas pervenire dignum sit aures, præsertim hominis universi theatri *Europæi* spectacula oculis usurpantis. Flagro, mehercle, atque conficior pene desideratissimæ illius terrarum partis (elapso præcipue, in quod Proceribus obstrictus triennio) amore, in qua vel otiosus mal-

464. DE UNICORN. DISSERT.
mallem existere spectator, quam heic
locorum inter quoscunque tandem præ-
cipuus. Contigit mihi, fatebor equi-
dem, hisce in regionibus cum Regibus,
Principibusque una esse, & *veras audire*
& *reddere voces*, à quibus honoribus af-
fectus, nec sine reverentiæ testimoniis
dilectus sum; neque etiam inter nostros
potentiæ, auctoritatisque mihi quid-
quam deest. Verum enim vero non ist-
hæc animum delectant, nec juvant tan-
tis terrarum intervallis, mariumque
immensis fluctibus ab optimis divisum
amicis, quibus, quas debeo, dignas
grates persolvere non datur.

Cæli partis, sub quâ hic vivitur, in-
solitis noxia admodum est qualitas.
Pauci enim sunt, qui mortem, vel gravis-
simum ad minimum effugiant morbum.
Servavit me in hunc usque diem laudan-
da Dei benignitas, quem mihi usque
mansuetum precor, speroque; si vero
alter quidem de me statuerit, fiat, quic-
quid voluerit.

Sua quidem sponte harum regionum
sterilis est tellus, nullosque, vel oppi-
do paucos producit fructus fluviorum
autem

autem ripis non desunt mali Aurantiæ, citreæque, nec aliæ in Brasiliâ, Europâque, notiores herbæ, sed magno constat harum cultus, propter immensam fervorem, quos hic requirit, multitudinem. Ovium etiam, Boumque, ac porcorum, aprorumque nobis abunde est: Copiose etiam admodum cervi, cervæque, ut & rupicapræ reperiuntur, & ferinam præstantes carnem Phasiani, perdicesque, palumbes, ac coturnices, nec non galli, gallinæque variegati coloris, longe aliis autem, quam quales in Patriâ meâ vidi, teguntur plumis, palatoque longè sunt amæniores. Adfunt & anseres feri, anatesque, ac querquedulæ cum ficedulis, aliisque, quas ignoratis, natantibus avibus. Feræ bestię quoque hîc dantur plurimæ, Elephanti videlicet, Leonesque, ac Tigres, Lupi, & Bubali, omnes profecto feræ admodum. In aquis autem Crocodili, ut & Hippopotami, ac Sirenes degunt. In terris longius ab Oceano recedentibus Rhinoceros etiam Zebræque apparent, quæ omnia animalia cursus celeritate superant. Invenitur

nitur & Unicornu *Afris Bembe*, ac *Poccabembe* dictum: hujusmodi animalis cornu servo, longe ab iis, quæ in *Europa* hoc circumferuntur nomine, diversum. Mihi certe quam compertissimum est hic, licet rarius, veram reperiri *Monocerotem*.

Hujusmodi autem cornu nullum unquam experimentum feci, affirmantibus licet unanimiter *Afris*, præstantissimum id contra quævis venena antidotum, quandoquidem *Bezoardico* plus fido lapidi, qualem instar gallinacei ovidomi meæ habeo; hunc namque crebrior mihi magis commendavit usus. Alia rariora pauca hisce in plagis reperire est, ac quod monstri simile, nihil monstri hæc profert *Africa* ora, præter barbaras, ac saniore ratione carentes plurimorum *Maurorum* animas. Quibus autem maxima insunt humanitatis vestigia, pleniorque judicii facultas, *Congenses* dicuntur. Dantur ad me quandoque à Rege, ejusve fratre *Bambæ* Duce literæ nonnulla indicia humani habentes ingenii, in cæteris autem non, nisi probrorum, vitiorumque, videas congeriem. Hisce &c. Ad-

ADNOTATIONES

Ad hanc literarum partem.

UTrum verum, ac tale, qualis meminit S. Scriptura, detur Unicornu., diu multumque fuit certatum. Ad hoc autem ut responderetur, sciendum duplicis nominis intellectu Unicornu scriptoribus usurpari. Hinc enim factum est, ut, neglectâ quidem istâ distinctione, erraverint plurimi.

Significat itaque generaliori nomine Unicornu omne animal, cui unum frontem defendit cornu. Hujusmodi autem bestię plures sunt. Quatuor dari animalium genera, quibus uno superbiat frons cornu, *Laurentius Catalanus Pharmacopœus Magdalonensis*, alii que scribunt.

Primum genus est Avium, quas inter *Dynon* etiam in *Æthiopiâ* degentem numerat: ibidem reperiri aves, quibus unicum sit cornu, *Ælianus* auctor est *libr. 17. Hist. animal. cap. 10.* Ille autem hoc loco generalius *Cornu* intellexit, ita ut eo nomine etiam frontis quandam protuberantiam comprehendat.

Avibus non quidem cornuâ, sed excrescentias esse scribit *Bartholinus cap. 7. de Unicornu pag. mibi 46.* *Scaliger exercitat. 231. num. 5.* cornutas aves in *Insula Carigan*, quæ in mari *Pacifico*, sive

468 DE UNICORN. DISSERT.

del Zur sita est, nasci scribit, quæ magnitudine gallinis nostratibus pares sint.

Vormius autem cap. 17. fol. mihi 293. per *Catigana* insulæ aves illas intelligit, quas *Topau* Indi, avem Rhinocerata alii dicunt. Ipse inter alia cranium, cornutumque hujusmodi avis rostrum servo, quod mihi quidam ex Indiâ Asiaticâ redux dono dedit; illud autem maximi rostri intuitu minimum est, neque enim anserino majus est multò. Ipsum quoque ulnæ semissi fere par est longitudine rostrum; quodque hujus superiori parti annectitur cornu, crassum, ac nonnihil recurvum, ejusdemque substantiæ, cujus illud, est. Hoc autem cavum, tenue, ac molle ejusdemque fere materiæ, cujus sunt cancri marini conchæ, quartam, & amplius, ulnæ partem æquat longitudine, nec non circuitu.

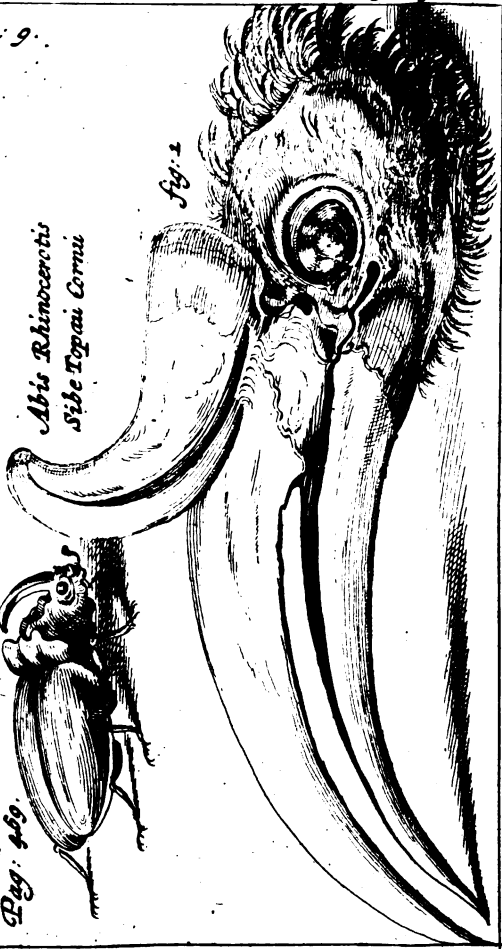
Deinde etiam pisces inveniuntur cornuti, quos inter animal marinum *Uletif*, sive *Illetif* nomine est, cujus *Joh. Renodans* libr. 3. mat. med. cap. 24. nec non *Thom. Barthol. de Unicornu* cap. 14. pag. 92. meminere. De aliis etiam piscibus unum fronte gerentibus cornu *Olaus*, *Albertus* que scripserunt, quos inter & ille referendus est, cujus mentionem faciunt *Clusius* lib. 6. exotic. cap. 17. ac *Bartholinus* fol. 93. Ut & marinus canis, quem *Haa* hic vocat *Epist. med. cent. 1. fol. 373.* Denique & Unicornu æquoreum *Narbnal* nomine apud eundem de *Unicornu* cap. 15.

Tertio etiam cornua gerunt locustæ quædam, qua-

Tab: 9.

Abis Rhinocerotis
Sibe Topai Cornu

fig: 2

Fig: 2
Scarabæus Unicomnis

Fig: 469.

DE UNICORN. DISSERT. 469
quales *Catalanus* cum pisce *Uletif*, servare se scribit.

Scarabeorum quorundam meminit *Vormius*, quibus unum itidem cornu sit. Agit & de iis *Bartholinus de unicornu cap. 8. fol. 53.* qui & exactam, in quâ conspiciuntur picti, exhibet tabulam; qualem etiam dat *Moufetus de insectis.* *Albertus Magnus* quoque, ac *Ulysses Aldrovandus* ad amissim insuper de cornutis scripsere serpentibus; de quibus vide sis *Bartholinum de unicornu, fol. 55. cap. 9.* Inveniuntur & bicornes, tricornes, multicornesque: a cornibus enim nomen accepit *Cerastes* Serpens perquam maleficus, & pestilens. Recenset & volatilia Insecta unicornia *Aldrovandus*: è quorum genere & bicornia sunt, quale est illud quod cervus volans dicitur, quia cornua similiter, ut cervi, ramosa habet.

Quarto quadrupedia quædam animalia singula unum fronte gerunt cornu, quæ inter nonnulli & Rhinocerota numerant, quamvis revera duo huic sint cornua.

Inter quadrupedes autem bestias quibus unum cornu est, Onagri etiam, seu asini agrestres, reperiuntur, in Æthiopiæ degentes desertis, de quibus etiam *Aristoteles 2. histor. animal. cap. 8. & 3. de part. animal. cap. 2.* nec non *Ælianus libr. 4. cap. 52. Pliniusque libr. 11. cap. 37. & 41.* Ut & boves quidam, vaccæque, & bubali, quorum etiam *Plinius libr. 8. cap. 2.* mentionem

Gg 3

facit

facit, quibus unicum, tantum istis in regionibus cornu obtigit, sicut & equis nonnullis in Indiâ.

Bovis etiam in sylva Hercyniâ Cervi figurâ, cujus à mediâ fronte inter aures unum cornu existit excelsius, magisque directum notioribus cornibus; meminit *Julius Caesar libr. 6. de bello Gallico pag. mihi 246.*

Solinus Polyhist. cap. 65. fol. 194. de Bubus unicornibus & tricornibus refert.

Aliis autem in regionibus, ac præcipue in Africâ, caprearum genus quoddam unico cornu notatur, quibus & accensendi Oryges; de quibus idem *Bartholinus dicti tractatus fol. 62. 69. ac 73.* legipotest: meminere tamen & horum *Aristot. 2. de histor. animal. cap. 1. ac libr. 3. de partibus cap. 2. nec non Martialis lib. 13. Epigram. 95. ut & Juvenalis Satyr. 9. vers. 140.* Cornutorum etiam leporum *Gassendus vita Peirescii. l. 2. p. 96.* meminit, qui ex Norvegiâ allati Lovanii fuerunt visi. Denique & verum Unicornu est, Indis *Carcazonus*, Arabibus autem, Persisque, ac Tartaris, &c. *Carcand*, five *Carcandan*, teste *Æliano hist. libr. 16 cap. 20.* quamquam illi, pro locorum, in quibus degit, varietate, diversa obveniant nomina.

Atque hæc quidem generalius de animalibus, quibus unum cornu nascitur, præmissa sunt.

Strictius autem Unicornu certum quoddam designat animal κατ' ἐξοχήν sic dictum, quod unum

Tab: 7.

unum ei cornu sit. De illo autem solo nostra instituta est desceptatio, quâ maxime videndum erit, deturne hujusmodi animal alicubi gentium, an secus?

Verum quidem hoc Unicornu Ogiigii diluvii tempore interiisse, nihilque de eo restare, præter ea, quæ hodieque in Bohemia, Misniaque nec non Sylvâ Hercyniâ, ac extremis Thuringiæ finibus è terra eruuntur cornua, nonnulli acriter contendunt. At illud ebur, cornuve fossile Monocerotis cornu verum dici nequit.

Thom. autem Brownius pseudo-doxiæ epidemice, seu de vulgi erroribus cap. 23. pag. 301. hæc esse fragmina lapidis Ceratitidis ait, qui vulgo cornu fossile, cujusque variæ, ac plurimæ in Germaniâ è terræ sinu producuntur species, verique Unicornu nomine passim venduntur.

Hæc autem fragmina nil nisi duriorum quarundam matierum sunt petrificationes, ut cornuum, dentium, ossium, ramorumque arborum, quorum nonnulli adeo non omnino mutantur, ut originis proprietatem, odoremque etiamnum servant, uti ille de fraxinorum, juglandumque fragmentis testatur. Similia *Densingius dissertat. de Unicornu § 39. pag. 278. quandoque & in Hollandiâ, præsertim palustribus locis, ac interdum in æstuario Groningensi, ut & Comitatu Meursensi, alibique reperta fuisse perhibet. Horum etiam meminit Sennertus Epitom. natural. scientiæ lib. 5. cap. 4. de lapid. & gemmis fol. mihi 74.*

Quam facillime autem saxea hæc, ac fictitia cornna à veris discerni possunt: hæc enim firma admodum, duraque sunt, ut vix radi, nedum contundi queant, linguæque admota non adhærent, ut illa quæ non dura, sed veluti calcinata sunt; Ossa quidem videntur, cum tamen lapidis minerales sint, quare nullo dissolvuntur negotio, contundunturque, ac, veluti terra sigillata, linguæ adhærent. Usus autem eorum est ad vulnera, & ossa fracta conglutinanda, ulceraque sananda, dicunturque etiam epilepticis, & alvi Infantum torminibus prodesse.

Dictu tamen difficile est Unicornu isto periisse diluvio; neque enim permisisse videtur immensa Dei providentia, ut quaecunque tandem eo extingueretur animalium genus, nec revivisceret, sive ex servatis in Arcâ animalibus, sive aliis quibusdam modis. Hac autem de re lege, sodes, *Genes. cap. 6. v. 19. 20. ac cap. 7. v. 2. 3. 9. 15. 16.* Et certe si ejus meminit *Jobus* scriptor sacer, ut mox liquebit, non est statuendum, spiritum S: Chimæram induxisse, si itaque post diluvium fuerit ab illo memoratum, tanquam animal notum, saltem famâ, & existens, qui potuit cataclysmo periisse? Ut jam non in partes vocetur *Aristoteles*, qui, ut se, rerumque omnium genera conservet, diligentissimam scribit Naturam; statuit quippe ea animalia, quæ semel producta ab Universi Creatore fuerint, semper, quanquam sera in propagine, superfore.

Dari

Dari non tantum animalia unico insignita cornu, sed Monocerotem per excellentiam vocari, ac à reliquis, quibus unum fronti cornu inhæret, animalibus longe differre, non pauca adstruunt sanctioris paginæ testimonia, ut *Num.* 23. v. 22. 24, *Itidem* 24. v. 8, *Deuteron.* 33. v. 17., *Hiobi* 39. v. 1. ac 9. *Psal.* 22. v. 22. *Psal.* 29. v. 6., *Psal.* 92. v. 11., *Esaia* 34. v. 7. Qui utique omnes viri *Ἰεωνεύστωι* post fatale scripserunt diluvium, ac graphice admodum, opinor, depictum Unicornu nobis, non fictitium tamen, etiamnum exhibent.

Animadvertendum insuper censeo illis locis non nominari tantum Monocerotem, sed & mysticam in eo latere doctrinam, quam exponere hujus loci non judico. Certe dubium non est, quin hæc illi tacuissent, si non existeret ejusmodi animal.

Unicornu præterea non tantum nominat sacra pagina, sed & eruditas admodum ex ejusdem natura imagines format, mirasque recenset qualitates, ut; Primo prædicatur ejus *ferox indoles*: *Jobus* quippe cap. 39. v. 12, &c. *Num tibi servire volet Unicornis, aut ad tua præsepia manebit? Num tu Unicornem subjugio ligabis in sulcis, ut post te liras occet? Tune ei, qui sit magni roboris, confides, aut laborem tuum committes? An credes fore, ut tibi sata referat, & in tuam comportet aream?*

Hæc autem manifeste indicant verba nullâ

474 DE UNICORN. DISSERT.

domari arte, nullis contineri vinculis, nec ullis subactam infidiis mansuescere Monocerotem; cum tamen vel ferocissimis jugum fuisse impostum animalibus, ut Leonibus, Tigribusque, &c. ab ipso mox tempore, quo producti essent, arte domitis etiam nuper *Hagiensibus* meis constitit.

Secundo: memoratur *nobile, praestantissimumque robur*: dicti enim *cap. 39. v. 14.* ita legitur; *Tunc ei, qui sit magni roboris, confides?*

Numer. etiam cap. 23. v. 22. ita *Bileamus* de populo *Israëlitico*: *Eduxit illum ex Aegypto Deus robore prae datus Monocerotio.* Confer *Numeror. cap. 24. v. 8.*

Tertio: illius indicatur *animositas*, quam non sine laude *Bileamus* extollit, cum dicit: *Deus Israëlem ex Aegypto eduxit, est enim ejus robur* (aliis *altitudo*, aut *animositas*) *tanquam Unicornu.* Adde & *Psalmm 29. v. 6.* ubi, *Vox Jehovae, inquit Psaltes, confringit Cedros Libani, & exilire facit quasi Juvencos, Libanum, & Sirion more pullorum Unicornium.*

Denique quartò refertur *indomita Monocerotis feritas*, nemo quippe, teste *Jobo cap. 39. v. 12. & c.* asperrimum hoc animal domuerit. *Alianus, Plinius, Solinusque*, ut & posteriores, nec cicurari, nec vivum capi posse audacter affirmant, teste *Bartholino de unicornu fol. 207. cap. 28.*

Atrocissimum, inquit Solinus Polyhistor. cap. 65. fol.

65. fol. 194. Monoceros est animal, quod vivum non venit in hominum potestatem, & interimi quidem potest, capi vero non potest.

Sed hisce obstare videntur S. Scripturæ loca *Genes. 1. v. 28. Genes. 9. v. 2. Psal. 8. v. 9.* ut & *S. Jacobi Epistol. Cathol. cap. 3. v. 7.* Ubi legitur: *Omnis enim natura, & volucrum, serpentumque, & aquatilium, humanâ industriâ domatur, & domita est.*

Verum sciendum est illas bestias reverâ domari non posse, cum jam diutius in sylvis degerunt, iisque assueverunt tandem. Neque enim unquam hujusmodi Unicornu domitum fuisse constat. Subigi autem quid vetat unicornium catulos, nec sylvis, nec feritati assuetos? Certe poterit arte hisce imponi jugum. Neque aliter accipiendum crediderim *B. Jacobum.*

Simili plane modo Leones, Tigresque (uti modo diximus) & quicquid ferarum est, ab eo tempore, quo modo geniti sunt, humanæ industriæ traditi mansuetiores fiunt multò, ac, quamquam feritatem istam, nunquam omnem exuisse videantur, recte tamen domitos dixeris.

Unicornes autem cum propter asperitatem, ac robur, tum quod remotis, inaccessisque ut plurimum lateant locis, ab hominibus non domantur.

Ad indolem hujus feræ etiam cornu excellens pertinet, neque enim illius in sacris paginis tantum reperias elogia, ut *Deuteron. 33. v. 17.* ubi
super

476 DE UNICORN. DISSERT.

super *Josepho* ita *Moses*: *Primogenitus ejus bos majestate præditus est, & cornibus Monocerotis, quibus populos protinus ad extremum terrarum feriet. Psalmo etiam '92. v. 11. David ait de Messia Regno: Extolles meum cornu, veluti Unicornis.* Verum illud etiam hodieque Medici, imo & Barbari, eorumque locorum incolæ in quibus colunt Monocerotes, plurimi faciunt, præstantissimumque adversus quævis venena antidotum credunt.

Verum equidem est in Sacro Codice τὸ *Rem*, seu *Reem* modo *Monoceros*, modo *Rhinoceros* verti, utpote quo significetur *exaltatus est*; unde etiam fit, ut promiscue hæc multi sumant interpretes: passim tamen Hebræorum *Rem*, sive *Reem* septuaginta, plurimisque hodiernis interpretibus, quos enumerat *Sam. Bochartus de Animal. S. S. part. 1. pag. 951.* Unicornis est: ut ex *Num. cap. 23. v. 22.* aliisque locis constat, vulgata autem Latina versio ista nomina per *Rhinocerota* in *Mosis*, *Iobique* scriptis reddidit, in *Psalms* autem, *Esaiæque*, per *Monocerotem*. D. etiam *Hieronymus*, nunc hoc, nunc illud intellexit animal, quod quibusdam S. Scripturæ locis non unicum tantum reperiatur cornu, sed per numerum *enallagen*, cornua.

Ideoque *Psal. 22. v. 22.* *Rhinoceros* vertit, pauci tamen, nisi qui eum sequuntur, hanc admittunt versionem. Videatur quoque de *Iobi*, *Davidisque* locis *Ioh. Pierius Hieroglyph. libr. 2. pag.*

2. pag. 21. qui modo *Unicornem*, modo *Naricornem* verius legi existimat. Notum enim est, Rhinoceroti duo esse cornua, quamquam negantibus nonnullis. Illorum autem alterum in imâ fronte prope nasum, quo Elephantos aggredditur, iisque ventres perforat, alterum minus prope dorsum est.

Hebræorum vero *Reem* geminum attribui cornu *Deuteron. 33. v. 17.* adeoque *Rhinocerotem* designari *Hieronymus* ait, quod Monoceroti unum tantum sit cornu. Vide tamen late de eo differentem *Sam. Bochartum de animalibus S. Scripturæ part. 1. libr. 3. cap. 27.*

Rhinoceroti etiam bina nasci cornua ex *Martiale lib. Spectac. Epigram. 22.* palam est, qui sic de illo:

*Namque gravem geminò cornu sic extulit
Ursum,
Fæctat ut impositas Taurus in astra
pilas.*

quamvis longe aliter exponente *Bocharto d. lib. cap. 26.*

Testatur etiam *Pausanias lib. 9.* non unum, sed duo Rhinoceroti esse cornua, alterum ingens, ac supra nasum natum, minus alterum, sed validissimum, paulo ad cervicem recedens. &

Convenit *I. Cesar Scaliger Exercitat. 205;* nec non *Pierius Hieroglyph. lib. 2. pag. mihi 21.*

Ac

478 DE UNICORN. DISSERT.

Accuratissimus hujus rei indagator *Hieronymus Lusitanus* gente è Soc. Jes. itidem gemino cornu insignem statuit *Rhinocerotâ*, cum *Æthiopia Descriptione* Germanorum linguâ editâ (neque enim aliam videre licuit) distinguendum dicat Unicornu ab *Abada*, five *Rhinocerote*; id enim vel ipsa evincere nomina, cum *Monoceros* illud, hoc *Rhinoceros* vocetur animal, quibus utique non unum, idemque significetur. Corporis figurâ longe etiam hæc differre notat animalia: Esse quippe *Monocerotis* unum, idemque longum, rectumque cornu, quod efficacissimum sit contra venena remedium, *Rhinocerotis* autem, five *Abada* bina cornua esse, nonnihil recurva, & ea quoque, quamvis non ita promptum, adversus toxica antidotum præstare scribit. Differunt præterea multum hæc feræ colore, pedum, capitis, pellisque formâ, &c.

Gualterus Scouterus lib. 3. *Itinerarii India Asiatica* pag. mihi 124. tradit animal, quod *Abadam* appellant Lusitani, vix capi posse vivum, propter vires, immensumque robur. Hujus autem cornu non tam longum esse ait, quam quod gerit *Monoceros*, cui alia plane sit forma: Breviora quoque *Rhinocerotis* crura esse asserit, rostrumque suillo non multum dissimile, sed, proportionem habita, acutius paulo; cornu ei ex naso assurgere, atque initio crassius, versus superiorem partem multo tenuius evadere, coloris-

lorisque è fusco viridis, non omnino nigri (ut quidam falso) esse, quod autem cinericeum, albescensve sit, carius longe vendi, idque ipsos plurimi facere ait Indos. Addit & aliud huic animali cornu esse circa primam dorſi vertebram.

Utrum vero illi, qui unum tantum Rhinoceroti cornu esse contendunt, minus illud cornu non considerarint tanquam tale, an vero varientur Rhinocerotum species, quarum hi uno, gemino illi insignes sint cornu, non usque adeo exploratum; quamquam verisimile esse scribat ejusdem generis animalia variis in regionibus forma nonnunquam aliquomodo differre: Hircis quippe diversis in terrarum plagis interdum unum, bina quandoque, imo & tria aliquando esse cornua. Ita ille pag. 1203.

Varia etiam est cervinorum cornuum, aliorumque animalium, pro regionum diversitate, forma.

Dari autem verum, ἀκὰρ ἐξοχήν sic dictum Unicornu plurimorum etiam, Doctissimorumque testantur virorum monumenta, quos inter *Ctesias* qui primus, teste *Plinio lib. 8. cap. 12.* de eo scripsit: nec non post hunc *Philetas*, *Ælianus*, *Plinius*, *Isidorus*, *Albertus*, aliique.

Philetas scriptor Græcus, hoc descripsit animal cap. 30. Unicornu, inquit, est animal caltibus, & morsu crudeliter feriens, cui cornu ferissimum media prominet in fronte, non concavum aliorum instar cornuum, nec leve, planum-

480 DE UNICORN. DISSERT.

numve, aut politum, sed limâ ferreâ asperius, ad modum tamen limacis convexum, & striatum, teloque acutius, eo quod recurvum non sit, sed directum, nigrumque, excepto mucrone. Eadem legas Æliani variar. Hist. libr. 16. cap. 20. Plinii libr. 8. cap. 21. fol. 138. Qui omnes hoc animal vivum capi negant. His adde Solinum Polyhist. cap. 65. pag. mihi 199. nec non Gregorium lib. 31. moral. cap. 13.

Paulus Iovius hist. lib. 18. fol. mihi 872. De Gogianis in Africâ, Nilique fontibus agens ejusdem Regni Incolas affirmare tradit alatos ibidem reperiri Dracones, nec non Monocerotem, cui sit pulli equini forma, color cinericeus, cervix jubis decora, hircina barba, ac cubitale cornu, longe efficacissimum contra venena antidotum.

Montanus Descript. America cap. 3. de novo Belgio fol. 125 in Canada oris nonnunquam conspicui animalia scribit, quæ equis non omnino sint dissimiles: his autem bisulcas ungulas, ac hirsutas jubas, nec non caudas, quales sunt apris, nigros oculos, & cervinas cervices, singulisque unum mediâ in fronte cornu esse ait; hæc etiam vastissima, ac quam maxime deserta petere loca, aliudque ab alio ita timeri tradit; ut nec mares cum fæmellis pascantur, nisi coitus tempore, quo feritatem pœni, postea vero illa eâdem, quâ antea, ferocitate non quævis tantum animalia, sed & sui similia aggredi ait.

Idem pag. 214. in Insulâ California, quæ est
Reg-

Regni *Quivira*, feros reperiri equos testatur uno, sed ingenti, frontem insignes cornu, quibus Mustelina pellis, cervinumque caput, ac cervix brevior, nec non ab una parte dependentes juba, ut & tibiae graciles, caprinique sint pedes.

Paulus Venetus lib. 3. cap. 15. de Regno Bafman in Fava minore sic habet: Inveniuntur apud eos Elephanti, & Unicornes in magnâ multitudinem, & sunt Unicornes paulò minores Elephantis, pilum habentes Buhali, & Elephanti pedum; habent caput, ut aper, & more porcorum libenter morantur in luto, & aliis immun-ditiis. In medio frontis gestant cornu unum grossum, & nigrum. Linguam habent spinosam, quâ ledunt homines, & animalia.

Ut autem magis liqueat veram, proprieque dictam monocerotem existere, *Plinium* in partes vocabo: Hic enim *lib. 8. cap. 21.* postquam modo adducto capite de multis, admirandisque egisset animalibus, quibus unicum, fronti cornu esset, ac tandem feræ cujusdam, libero Patri sacrae, cui nomen *Axis*, mentionem fecisset, *Orsei*, inquit, *Indi simias candentes toto corpore videntur. Asperriam autem feram monocerotem reliquo corpore equo similem, capite cervo, pedibus Elephanto, caudâ apro, mugitu gravi, uno cornu nigro, mediâ fronte cubitorum duum, eminento: hanc feram vivam capi negant. Videtur autem Plinius per Orseos Nyse Indiae urbis Incolas intellexisse.* Hæc autem ad *Meri* mon-

H h tis,

tis, ubi *Bacchum* a Nymphis educatum *Diodorus Siculus* tradit, radicem fita est. Urbem autem, ac montem Deo isti sacrarant prisca, testantibus, præter *Plinium dicto loco*, *Juvenale Satyr. 7. v. 63.* *Lucanoque Pharsal. lib. 8. v. 227.* aliisque. A *Nysa* autem urbe, cui præerat, *Bacchus* forte *Dionysius* dictus est. Quam maxime autem animadvertendum censeo, hisce omnibus, quæ a *Plinio* cum de *Monocero*, tum de urbe *Nysa*, sacrisque in *Bacchi* honorem ab incolis institutis traduntur, convenire cum monetâ quadam libro miraculoso *Ryrrhi Ligorii*, excellentiss. *Ferraria Ducis antiquarii* ob eam memoriam solam religiosè asservandâ, insertâque, cui insculptus est *monoceros* inclinans caput, & cornu cantharo *Baccho* sacro immittens cum hac inscriptione; *Nyseon*. Quo symbolo non tantum religionem in *Bacchum*, sed & venationis laudem quam sibi jure merito, quod tam asperam feram venati essent, deberi credidere, significarunt.

Unde *Baccius de Unicornis fol. mibi 62.* è conjecturis bonis rationibus fundatis colligere se ait, fuisse hunc *Alexandri Magni* nummum, quod *Gracâ* inscriptione *Nyseon* insigniretur, quæ *Chaldæa* minime, ac multò minus *Indica* sit. Certum quoque est nullum *Gracorum*, aliorumve *Europaorum* præter *Alexandrum* in hos jus habuisse populos. Hic enim victo *Daria Persarum Rege* totum nominis sui terrore Orientem

im-

implevit. Ita ut prospero successu *Herculis* terminos, qui in urbe *Nysa* erant, ac *Gangem* transgressus fuerit, *Brachmanesque*, quos hodie *Braminos* Indi dicunt, viderit. Ille autem *Nysam* urbem, aliosque populos, apud quos, aris erectis, solennia instituit *Baccho*, *Herculique* sacra, præcipue tutatus est. Ac sicuti summus ille terrarum Rex, quacunq; pateret Imperium, ad insignium victoriarum memoriam passim arcus, aras, Pyramidasque, aliaque Trophæa erigere solitus erat, quæ *Ptolomæus* in *Riphais* etiam montibus, ac prope *Caspium* mare, nec non apud *Sogdianos* in *Asiâ*, Indiâque in *Hydaspis* fluminis *Nysam* præterfluentis ripis erecta describit, *Solinusque* cap. 65. ac *Plinius* lib. 6. cap. 18. aras *Alexandri Magni* itinerum terminos in *Hypphis* ulteriori ripâ positas vocant. Ita etiam verisimile sit *Macedonem* augendæ famæ, gloriæque ergo, quam tot clarus victoriis longe, lateque extendere cuperet, ejusmodi nummos cudi jussisse; qui qualescunq; sint, evidenter, quale animal monoceros sit in *Nysæ* proprie montibus ortum, demonstrant.

Ne quem autem alium scribentium de Unicornu moretur silentium, cum tamen per tot, tantasque terras se diffuderint *Alexandri* arma, ac nomen; Sciendum est *Onesicritum* Philosophum, Historiographumque (quem & Medicum fuisse, ac in Insula *Astypalea* natum, nec non in *Diogenis* schola eruditum *Alexandro* militasse, ejusque

originem, laudesque monumentis ad posteros transmisisse apud *Strabonem lib. 15.* legitur, cuiusque *Curtius lib. 10.* ac *Solinus cap. 66.* mentione faciunt.) memorare apud *Præfos* (gentem *India* celeberrimam, cuius & *Ælianus hist. animal. cap. 20.* *Pliniusque lib. 6. cap. 19.* meminere) equos Unicornes cervinis capitibus reperiri.

Verum jam nunc audire mihi videor dicentes, si, quales modo descripsisti, monocerotes dentur, qui fit, ut tam raro conspiciantur, atque adeo varie de iis scriptores loquantur?

Hæc autem nihili faciet, quisquis mecum consideraverit asperimam esse feram Monocerotem; ac in vastis, desertisque de gentem locis, montibus videlicet *Africæ* ut plurimum, ideoque rarius in hominum prodire conspectum. Adde, quod & indomitum sit animal, nisi forte capiantur catuli; quales ad *Prætorum* Regem olim fuisse adductos *Ælianus hist. animal. lib. 16. cap. 20.* auctor est, quam historiam *Plinius lib. 8. cap. 21.* confirmat; qui festis dein diebus robora ostensuri in arenam producti fuerint.

Accedit, quod hæc fera, si casu quodam grandior in hominum pervenit potestatem, ob æris alimentique mutationem facillime extinguatur in longinquas abducta terras.

Sunt tamen plurimi, qui vidisse se monocerotem testentur. Sic *P. Venetus lib. 3. cap. 15.* in *Tartariâ* vidisse se Unicornem scribit.

Ludo-

Ludovicus Vartomanus Itineris sui Æthiopici lib. 1. geminos Unicornes Mechæ se vidisse asserit. Majorem equino pullo 30. menses nato haud absimilem credit. Prominet in fronte cornu unicum, longitudine trium cubitorum. Longe natu minor est alter, utpote anniculus, ac equino pullo simillimus. Ejus cornu quaterni palmi longitudinem non excedit. Coloris est id animal equi mustelini, caput cervi instar, collo non oblongo, rarissimæque jubæ ab altera parte solum dependentes. Tibias habet tenues, eademque graciles admodum, hinnuli modo. Ungulas anteriorum pedum bifidas habet, caprinos pedes ferme referentes. Tibiarum posteriorum pars exterior villosa est, pilique plurimi. Sane id animal ferum videtur, verum ferociam nescio quâ comitate condit. Advecti sunt ex Æthiopiâ ab Æthiopum Rege ad Mecha Sultanum, quem vocant.

Aloysius Cadamustus Itinerarii sui cap. 50. itidem conspexisse se Unicornu eâ in novi (quem vocant) Orbis parte memorat, quæ India quam maxime propinqua est.

Idem ille, cujus supra memini, Pater *Hieronymus Lusitanus è Soc. Jesu* indagator strenuus tradit *Descriptione Æthiopiæ*, quendam etiam è Soc. Jes. itinerisque socium, qui aliquo tempore in Æthiopiâ, sive Presbyteri Joannis (quem vocant) terris degisset, avidum maxime fuisse hujusmodi cornuti animalis habendi: qua-

propter ad eum adductum fuisse à matre recentem catulum. Hic autem usque adeo laborum impatiens erat, ut paucis post diebus extingueretur. Meminit & idem Lusitani cujusdam Tribuni, qui ipsi narraverit, quomodo cum viginti exercitus militibus in iisdem oris viderit parvæ vallis denso nemore cinctum equum perfectum formâ, pilisque, ac colore, cujus unicornu esse dicitur. Dixerat quoque ille equo mediocri animal illud magnitudine par fuisse, coloreque subnigro, ac caudâ, ut & jubeis nigris, pilisque brevibus, ac paucis, nec defuisse fronti elegantibus distinctum lineis cornu, cujus quinque circiter spithamas longi color albesceret.

Thom. Bartholinus hist. anat. cent. 2. hist. 61. Franciscus, inquit, Marchio de Magellanes Africanus, nomine Regis sui Guinensis ad Curlandiæ Ducem Legatus Hafniæ 1652. subsistens in patriâ suâ Unicornu reperiri dixit è genere quadrupedum sæpe a se visum, nec de eo in Africa dubitari. Atque ex ejus relatione se comperisse idem scribit Unicornu Afris Tirè Bina, quod est cornutum animal, dici, velocissimumque, ac ferum animal in deserto Canò oberrare, unde vivum capi nequeat, sed sagittis figatur; Cadaver tamen reperiri, quod à veterum Monocerote non multum distet. Magellanicus tamen vivum non viderat. Unicornu autem illud, referente ibidem Afro, magnitudine, & forma me-

mediocrem exprimit equum, capite, cruribus, & pedibus pilosis, jubâ brevi, vixque spithamam longâ, caudâ equinâ, nec valde pilosâ. Cutis omnis glabra, pilisque brevissimis. Linea nigra per dorsum cinereum excurrit: à maxillâ autem inferiori ad abdomen color candidissimus est. In fronte crinium fasciculus visitur, è cujus medio cornu unicum prodit, cui ille quamvis a fronte separato adhæret. Cornu autem vix tres superat spithamas octo, vel novem circiter pollices in basi crassum: nec tamen hoc in gyros instar borealis cornu contortum est, sed exiguas tantum habet incisuras; color ei flavus est circa radicem cavo. Mas solus cornu isto, fœmina cœtera mari simillima sine eo visitur. Reliqua vide sis apud *Bartholinum d. l.*

Vincentius Blanquius cap. 25. fol. 129. Itinerarii per totum terrarum orbem, tradit se in civitate *Canaranensi*, quæ est Regni Peguani in Indiâ, apud hospitem quendam fuisse commoratum, cui duo Monocerotum fuissent cornua, quorum alteri ossis frontis etiam tum adhæsisset pars. Ille virum hunc interrogatum, viventiane vidisset hujusmodi animalia, respondisse narrat, se duo tantum conspexisse, quibus parvis admodum nondum essent cornua, alterumque à Rege venante fuisse captum, matrem vero nunquam apparuisse quavis quæsitam industriâ; Monocerotes enim hominum conspectum fugere, serpentumque majorum vitare dicuntur oc-

cursum, utpote qui ipsis quam maxime infestissime noceant.

Memini equidem, ait idem, me illud Unicornu in Peguensi regio septo vidisse, cum longe ejus linguam ab aliorum animalium linguis, utpote longam, asperamque differre, caput autem cervino magis, quam equino simile esse animadverti. Pilis etiam ea animalia plurimum discerni tradit. Qui vero Monocerotem regunt, alimenta que præbent, impuram feram dicunt, suoque delectatam fætoze, nec unquam demittentem cornu in aquas vidisse, cum biberet, dicunt.

Indorum reliqui tam multa, diversa que de hac tradunt ferâ, ut, cui nam credendum sit, vix videas.

Braminorum (quos ille vocat) è numero quidam dicebat, dictumque Jurejurando confirmabat, se Regi *Casubi*, cum horum Unicornium unum caperetur, adfuisse, illud autem candidum, ac valde annosum, maxillisque eò usque foras prominentibus fuisse, ut cute nudati longe ordine conspicerentur dentes. Memorat etiam ferociter se defendisse, cornuque inter arboris cujusdam ramos avulsiße, captumque, ac vinctum Regi traditum quinque tantum superfuisse dies: Neque enim quidquam cibi sumebat, quod vapulasset inter capiendum post Regis nepotem vulneratum. Unde indomitam, flectique nesciam esse feram quivis conjiciat.

jiciat. Scribit & Reginas ex illius ossibus armillas confici jussisse, Regem *Casubi* autem sibi retinuisse cornu, ut & se *Courbeum* quendam itineris socium, cum per quinque menses in aula Regia degissent, rogasse, uti coruu illud conspiciendi licentiam peteret, Regem autem allatum cornu *Courbeo* donasse, qui præstantissimum, ut munus munere compensaret, horologium Regi dono dederit. Illud autem cornu multum colore tradit *Blanquius* ab iis diversum fuisse, quæ *Mechæ*, alibique vidisset, cum id è cinereo albescentis, hæc autem subfusci essent coloris. Regem etiam ipsis conjugis suæ armillas ex alia ejusdem cornu parte confectas, ac optime olentes, totiusque capitis ossa à Principe quodam istius Regni in arca conservata ostendisse memorat.

J. H. Seyfrid Medulla memorab. Naturæ fol. mihi 593 ex Otthone Guærike tradit anno 1663 *Quedelinburgi* in Saxoniam in campo quodam integrum monocerotis sceleron, quâ formâ hujusmodi animalia jacere solent, sed capite elevato, fuisse repertum, cujus fronti adhæreret cornu quatuor plus cubitos longum, ad longitudinis proportionem crassum, cornu autem, caputque unâ cum aliquot costis, spinâ dorfi, atque ossibus reverendæ admodum Principi *Abbatissæ* ibidem degenti traditum fuisse.

Testes autem hosce oculares inter se, aliosque qui ex aliorum tantum scripsere relatu, ita in

describendo cornu discrepare non adeo miremur: Ita nonnulli, qui animal id non videre, cornu istud, cui diversos admodum colores attribuunt, modo lævem, modo inæqualem, striatumque ajunt, modò negant, alii tres spithamas longum dicunt, quidam etiam quinque, incisofque asserunt nonnihil pedes, refragantibus iterum aliis.

Cornuum autem, pilorumque colorum diversitatis causa haud dubie est ætatis, (ut ex *Blancquio* adductis liquet) vel etiam regionis differentia.

Ita candidi reperiuntur corvi, ursique, ac lepores in Islandia, nova Zemblâ regionibusque Arcto vicinis. Albos etiam quoque cervos fuisse inspectos *Aristoteles libro de coloribus*, *Pliniusque lib. 8. cap. 32. fol. mihi 142*, ac *Bochartus de animal. S. Scriptura pag. 963.* tradunt. Albentes etiam nonnunquam reperti fuere Elephanti, quos divinis pagani affecerunt honoribus. Reliquas vero circumstantias regionum, aërisque, ac alimentorum, opinor, varietas efficit, uti id aliis non tantum animalibus, sed & ipsis contingit hominibus, quibus indoles, moresque pro ætatis, plagarumque, nec non nutrimenti differentiâ longe dissentiunt.

Illis autem, qui, cum ex relatu, aliorumque, tantum fide scripserint, errarunt, ignoscendum esse reor.

Anne etiam dissentientium videmus de Rhinoc-

nocerote opinionum agmina, qui copiosius multò, sæpiusque reperitur, quam Monoceros, ita ut dixerit *Ælianus hist. animal. lib. 17. cap. 40.* supervacuum fore, si quis Rhinocerota describerit, quem tot Græci, Romanique coram aspexerint, optimeque norint. Multum tamen plurimorum de eò discrepant monumenta. Ajunt namque *Bontius*, ac *Neohofius* eum coloris esse subcinerei, *Plinius* autem, & *Strabo* in spectaculo à *Pompejo magno* instituto, Rhinocerotem subflavi coloris conspectum fuisse memorant.

Testatur *Anderfennus* pellem ei esse è nigra cæruleam, quidam plicatam eam, squammeam vero nonnulli, tergumque scutulatum, ac veluti perpetuo thorace munitum asseverant. Duo huic feræ cornua alii attribuenda, unum tantum alii pertinaciter contendunt. Denique illud modo nigrum, modo cinericeum, albumve, unumque pedem, cubitive partem quartam longum dicunt, minus autem esse varii, duos vero pedes longitudine æquare ab his diversi statuunt.

Considerandum denique reor verum Unicornu rarius in hominum potestatem pervenire, ac reperiri. Atque hinc quidem contigit, ut tot arte, fallaciâque veritatem imitante conficta. vel aliorum etiam animalium cornua pro veris habita, magnatibusque obtrusa sint, utque tot, tantique viri splendidam fabulam Monocerotem, vanumque ejus cornu contra quævis
to,

toxica crediderint antidotum. Quamquam & hic culpâ qualicumque absolvendi sint, quod miris, nec adeo compertis difficilius fides habeatur: ut *Horatianum* illud huc transferam.

Segnius irritant animos demissa per aures,

Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus.

Præsertim cum usu didicissent has isti cornu vires non esse, quod, cum esset alterius animalis, falso monocerotis crediderant.

Absit tamen, ut quisquam propter hanc scribentium discrepantiam inane tantum nomen existimet Unicornu. Quandoquidem enim rarior hæc fera est, solisque lateat in locis, atque non ita multis nota sit, non erraverit fortassis, qui nonnullos eam pro lubitu, erraneisve narrationibus, picturisque inductos descripsisse dixerit; non inepte enim *Flaccus*:

• Ficta voluptatis causâ sunt proxima veris.

Denique quoniam plura sunt uno frontem munita cornu animalia (ut supra notatum) quæ hoc certe, cum sit unicum, Unicornem excellentiorem referunt, facile contingere potuit, ut errores, nævique in eorum scripta propter multum a se distantium bestiarum male conjunctas, separatasve qualitates irreperint.

Quod si quis scire gestiât, quî fiat, ut nec

Hippo-

Hippocrates, nec *Galenus* Monocerotis meminert, cum ejus cornu tam præstantissimum dicatur contra quævis venena antidotum?

Introgari poterit, quid causæ sit, quod non æque scire desideret, cur nullam *Rhabarbari*, aloësvæ *Hippocrates*, nullam itidem *Solennæ Alexandrinæ*, *Camphoræ*, *Spermet*: *Ceti* &c. *Galenus* fecerit mentionem, cum tamen eorum illa tempore extiterint?

Certum etiam est, nec *Hippocratem*, nec *Galenum*, *Dioscoridem*ve unquam vel famam tantum *Ambram gryseam*, lapidemve *Bezoardicum*, aut *Guajacum*, vel *Sassafras*, *Sassam*ve *Parillam*, *Guttam*ve *Gemou*, aut denique *Mechoacan*. novisse. Licet autem his viris egregiis ista minus fuerint nota, ideoque eorum temporibus eodem, quo nunc producuntur modo orta fuisse sanis quispiam inficiabitur?

Plurimum insuper rerum, quæ è longinquis ad nos apportantur plagis, vel etiam desertis proveniant in locis, ac minus solitæ, rarioreque sunt, licet formam, aliasque ignoremus circumstantias, optime tamen innotescit usus. Quam variantes etiam de *Rhabarbaro* bene multi opiniones scriptis fecere notas? Ignorabatur, quænam esset planta, & quibus hæc venisset ab oris. Quam incertæ etiam de *Castoreo* sententiæ sparsæ sunt, quod ex *Fibri testicularis* nonnulli constare harioleti erant? Quam ambigue etiam multi *Ceti semen Ambram gryseam*, monstrive *cujus-*

cujusdam excrementum, vel piscis alicujus hep-
par, aut avium fragrantibus nutritarum herbis
alvinas fæces fluctibus in mare a celsis detrusas
rupibus, aut denique fungorum marinorum
quoddam statuere genus?

Similiter etiam nuper varia admodum, dis-
crepantiaque *de Succino* prolata sunt judicia,
aliis illud bituminis quandam speciem, cretam-
ve, resinam aliis ab arboribus quibusdam pro-
manantem, nonnullis autem bestiarum quoddam
excrementum clamantibus.

Quam aliena etiam à veritate nuperrime de
Spermate Ceti prodita sunt! ut & ipse *Caspar*
Hofmannus de medicam. officinal. Paralipom. c.
66. fol. mihi 678. se nescire, quidnam sit, aperte,
ac ingenue fateatur. *Scraderus Pharmacop. med.*
Chym. lib. 3. cap. 31. fol. 170. inter Scriptores de
ejus origine non convenire ait, quandoquidem
quidam balænæ genituram dicant, sed immeritò,
ut sentit ipse, quod illud ipsum etiam iis reperia-
tur in locis, quibus nec vola quidem, aut vesti-
gium balænarum sit. Alii salis florem dicunt,
cujus meminerint veteres, adeoque sal maximum
spumosum vocant. Sed nec hi saniora sentiunt flos
enim salis veterum rubebat, eratque tenuis, aquo-
usque, ac subalsus, nec non detergere aptus. Ha-
rum autem qualitatum Spermati Ceti nulla inest.

Hoc autem, quin è Ceto proveniat, dubitare
non sinunt non ita dudum nota argumenta.

Piscis enim quidam è Balænarum generibus in
lit-

littus impulsus Norfolciense, repertusque a piscatoribus fuit 60. pedes longus, cujus è capite fluentis olei, ac Ceti spermatis profluxere, ac a piscatoribus collecta, asservataque sunt diligenter. Aperto autem capite ipsa spermatis reperta fuit, ut sic dicam, officina certis conclusi cancellis iusto ordine dispositis, qui anserinis ovis magnitudine pares, laminisque vel adulti hominis caput magnitudine æquantibus obtecti, favorumque formâ albentes, atque oleo scatentes essent, teste *Brownio Pseudodoxie Epidem. fol. 318.*

Hoc autem sperma Ceti naturale est, nostrum autem, quod passim in Pharmacopoliis prostat, mere factitium, & compositum, duplicis est generis: Alterum è cerebro, alterum quod à balænæ conficitur pinguedine.

Sed nec dum etiam satis constat, cujus arboris sit *Agallochum*, sive *lignum Aloes*, quibusve crescant *Malabathri* folia truncis. Illius namque tantum scimus arborem desertis, inaccessisque florere in locis, nec nisi hujus frustra tantum conspici, quæ quotannis exundantes Ganges, Indusque, alique Orientis fluvii trans ripas eji- ciunt, ac benevolentia accolis colligenda relinquunt. De malabathri foliis autem (quæ tanquam præstantia aromata *Theriaca* plerumque admixta fuere, ac quorum defectum nunc simile quid supplet) non convenit inter scribentes. Verum non ita diu constitit illa *Canella* arboris esse folia, quamquam hujusmodi arborum varia genera

495 DE UNICORN. DISSERT.

nera in *Malabariâ*, insulisque *Ceylanâ* ac *Fa-*
panâ, alibique sint, aliæque verum *cinna-*
momum, *cassiam ligneam* aliæ, *Malabathri*
 autem folia nonnullæ producant; annotante *Fa-*
sobo Brejnio obs. 130. miscel. cur. med. phys.
Anni 4. pag. mihi 439.

Nuperrime quoque dubitarunt nonnulli, unde
Camphora originem duceret: certatum quippe
 diu, atque in diversas itum est sententias, illis
 eam è frutice prodire, his minerale dicentibus.
Agricola 4. fossilium, Fuschius lib. 1. de compon.
medicam, ac Casalpinus metall. 33. Indicam,
 sulphureamque ajunt *Camphoram* terram esse;
Matthiolus in Dioscorid. lib. 1. cap. 75. fol. 104.
 Arboris cujusdam Gummi esse statuit in monti-
 bus Indicis, quibus sit vicinus Oceanus, tantâ
 crescentis multitudine, altitudineque, ut centum
 aliquoties homines simul patulo tegmine, um-
 brâque contegere queat.

Garcias ab Horto Archiater quondam Vicarii
Regis in India cap. 11. aromatum fol. mihi 48. sa-
 tis ostendit minus recte se hanc novisse arborem,
 licet diutius istis in regionibus vixerit; Is autem
 mercatores Lusitanos insimulat, qui, dum modo
 lucri bonum esse odorem ex re qualibet sciant,
 parum sint solliciti, quas ferat tellus, quam ade-
 unt, arbores, quibusve hæ insignes existimentur
 fructibus.

Ante paucos autem annos demum constitit è
 cortice radice *Canella* arboris oleum, ac sã quod-
 dam

dam volatile per distillationem prodire, quod posterius frige factum ab oleo sejungitur, ac deorsum vergit; quamvis per coctionem etiam ab illo *Camphora* separari possit.

Quispiamne etiam scire se autumet, cujus arboris sit *Thus* nobis adeo usitatum, & unde plurima Gummi proveniant? Temerarium certe duco, quod non videris, continuo velle negare, quando rerum etiam naturalium sæpius multa caligine tegitur ratio, ut non nisi multâ erui possit industriâ, præcipue si rariores sint, ac in longinquarum tantum terrarum pene inaccessis reperiantur locis. Humanum igitur est, si quis in hisce erret.

Statuo itaque, quandoquidem multorum, quorum quotidianus est usus, vix innotescit origo, ac indoles, non negandum esse unicornu existere, quamvis non ita multis notum sit, cum quod rarius propter jam dictas rationes reperiat, tum quod nunquam fere vivum capiatur. Et observandum profecto est, omnes uno ore scriptores hoc ipsum asserere.

Sed nec sic quidem cuivis satisfecero. Erunt quippe, qui dicant, si alicubi in terris hoc existat animal, cur non *Romani* etiam, quorum Imperium Oceano, fama astris fuit terminata, hoc animal in Triumphis (quos Victoribus sæpe decrevere) circumduxerunt, vel quid ni etiam pugnaturum more Rhinocerotum, Elephantum, ac Tigrium, nec non Leonum, Uro-

rumque, ut & Urforum, atque Orygum in Amphitheatra induxerunt?

Sed & his, quod sæpius dictum, respondendum: Animal rarissimum esse monocerotem, ac nunquam fere vivum capi, quin & indomitum esse, captumque, dum alio transfertur per mare, facile extingui, uti & Rhinocerotes, Cameli, aliæque feræ: cujus rei *Ælianus* quoque *lib. 10. cap. 18. fol. mibi 295.* rationem reddit, *Bacciusque fol. 35.* alique testimoniis confirmant. Idemne etiam plurimis herbis, aromatibusque è longinquis regionibus hæc in terras advectis contingere videmus?

Verum quotusquisque est, qui Romanum imperium nequaquam ad eam Indiæ partem, quam *Indus, Gangesque* rigant, ac in qua Monocerotes copiosius reperiuntur, extensum fuisse ignoret: Ipsi namque Romani nunquam *Parthis* virtute militari superiores fuere, utut quandoque de iis fuis, fugatisque triumphaverint. Vix enim trajecto *Euphrate* eorum quam latissime patentis fines viderant; cum paulo post amissis cecedit *Crassus* signis, inultaque erravit umbrâ.

Quid autem de cornibus, quæ in Europa nostra Reges plurimi, Principesque, alique potentiores quam religiosissime tanquam Unicornium asservant, dicendum?

Verisimile est ea, quæ sæpius conspiciuntur, non unius, ejusdemque animalium generis esse, sed

sed plurium, quibus tamen unum tantum frontem tueatur cornu. . . Alia enim lineis circumductis distincta cornua, glabra alia, ac modo candida, modo nigra sunt. Sic etiam duo cornua colore nigro mucronibus acutis, ac superficiebus in spiras contortis *Ferdinandis II. Imp. Rom.* sibi comparavit quondam, sed Onagrorum illa erant.

Quæ bina in *S. Marci* Ærario custodiuntur Venetiis, æqualia, glabraque sunt, ac Onagrorum cornibus quam maxime sunt similia.

Illæ autem quæ in *S. Dionysii Fanopropæ Lutetias*, nec non *Windsora in Anglia* monstrantur, in spiras quoque contorquentur, qualia sunt omnia, quæ in *Dania, Moscoviaque*, nec non *Germaniâ*, ac *Trajecti ad Rhenum* visuntur. Ideoque non tantum credunt *Dani*, sed & demonstrare posse se dicunt, omnia hæc ex ipsorum Regno provenire cornua, quibus testis accedit *Bartholinus epist. cent. 1. fol. 237.*

Frequentes enim hæc fuerunt olim merces, cum libera, notaque esset è *Norvegia in Groenlandiam* navigatio, ac quotannis in utramque regionem ut plurimum hinc inde institueretur. *Dani* autem tum temporis falsa hæc cornua non piscium quorundam dentes, sed *Monocerotia* dicebant.

Scribit *Vormius musei sui lib. 3. Animal. cap. 14.* omnia ista, quæ indeveniunt, immerito dicta cornua dentes esse cujusdam balæ-

500 DE UNICORN. DISSERT.

næ, quæ in *Groenlandiâ*, *Islandiâ*que *Narhual* vocetur, ac si balænam dicas alimento viventem. Est enim *Hual* balæna, *Nar* esca. *Bochartus* autem *Islandis* ita vocari scribit, quod cadaveribus vesci credatur, *lib. de Animal. S. S. part. 1. pag. 956.* Horum autem piscium quidam vel 40. longi sunt cubitos iisque, scribente *Vormio*, summo in capite duo sunt foramina, ad ipsum os penetrantia, per quæ respirant, immissamque pro lubitu aquam egerunt. Hosce autem dentes esse hinc liquere ait, quod singuli superiori mandibulæ affigantur parti. Dentes etiam, non cornua vocat *Angrimus* *Jbnas Specimine Islandico.*

Censet etiam *Aristoteles* omnibus *Monocerotibus* media in fronte cornu nasci; hi autem pisces falsa ista cornua anteriori mandibulæ parti, cujus cavernis plerumque aliorum inferuntur dentes, affixa gerunt. Ita ut, quod antea cornu creditum fuit, ex hujusmodi piscis frontis osse dentem esse constet, quoniam isti per *Symphysin* ossi non conjungitur, sed superiori maxillæ per *Gomphosin* infigitur. Nulli autem præter hunc maximum balænæ isti dentes sunt, quo glaciei fragmina ingentia, si quibus cingatur, non sine violentia rumpit, ut transitum sibi aperiat, unde & ille interdum læditur, partemve sui amittit, quales sæpe in Littore reperiuntur. Dens autem ille prope cranium aliquomodo cavus est, atque in eo parvulum quandoque cornu,

nu, si ita vocare liceat, crescit ejusdem plane formæ, cujus est ille, uti apud *Vormium cap. 14. fol. 285.* legere est. Unde *Simon Viresius lib. 1. Groenlandie antiquæ fol. 39.* credere se a hisce piscibus dentes istos tandem excidere, aliosque iterum nasci pari modo, quo infantibus, ac interdum adultioribus contingit, ut à novis crescentibus dentibus priores illi propellantur, protrudanturque. Atque ideo quidem credit tot ejusmodi dentes à piscium separatos capitibus in *Groenlandiam Islandiamque* à glacie provehì.

Paulus etiam Jovius lib. 18. histor. de vero Monocerotio agens cornu, id, inquit, vivo animali non detrahitur, cum ullis insidiis intercepti nequeat. Cornu tamen sponte decisum in desertis reperitur, ut in cervis accidere videmus, qui ex senectæ vitiis, renovante natura, vetus cornu exuunt, venantibusque relinquunt.

Rochefortus de Insulis America præteritis cap. 8. fol. 159. aliam quandam Unicornis marini describit speciem, qualem in *Testudinum Insule*, quæ non procul *S. Domingo* est, littora fuisse expulsum narrat anno 1644. Hic autem piscis octodecim pedes longus, ac totum corpus squamis magnitudine nummi Imperialis, vel Philippici, (quem vocant) coloreque cæruleo obtectum erat: Isti autem unicorni equino paulo majus caput erat, sed forma pari, pulcerrimo

moque frons conspicua cornu, quod novem cum dimidio pedes longum, directumque, ac sensim tenuius acuto spectabatur mucrone, hujus autem partis capiti proximæ circuitus fedecim pollices latus erat: Ipsam autem cornu instar cochleæ Torcularis contortum erat; quin & coronæ quædam imago capiti inhærebat. Piscis autem formam ipse exhibet pag. 162.

Nunc autem de hujusmodi cornuum viribus nonnihil dicam. Ipse etenim quævis quadrupedum, sive Unicornium sive multicornium cornua contra venena antidota præbere statuo, quod volatile quoddam sal contineant: Hoc autem spiritus concitat, sanguinemque longe reddit tenuiorem, nec non cor ipsum maxime roborat, venenis adversatur, & pestilentibus febribus insigne est remedium, humores noxios per sudorem, & urinam expellens: longe tamen majorem huic, quam illi cornu resistendi venenis inesse efficaciam, imò vehementius sese his opponere crediderim cornua, quæ in calidioribus reperiuntur plagis, quod plurimum haud dubie volantis salis includant.

Nec veteres cornuum virtutes salutares ignorasse videntur. Hinc enim est, quod olim cornibus biberint. Unde *ὁρνίς ἔκκερα* *κεραία* *κεραία* *miscere, ac bibendum præbere*; hinc autem *κεραία*. Urorum etiam cornua potuum gerula facta fuisse inter regias mensas *Solinus cap. 32.* prodit. Tradit etiam *Ælianus* potentiores apud

apud Indos cornibus asini Indici bibere solere: quod & affirmat *Philostratus visa Apollony Thyanaei lib. 3.*

Septentrionis autem incolis maxime cornua poculorum vices supplerunt. Sic *Saxo* etiam *Grammaticus hist. Daniae lib. 7.* illos Urorum bibisse cornibus testis est. De corneis autem Veterum, Regumque poculis legatur *Athenaeus lib. 21. Dipnosoph.*

Observandum quoque puto in calidissimis orbis terrarum partibus pessima etiam, ac maxime noxia gigni toxica, ideoque Providentissimum Mundi Arbitrum illis etiam locis praestantissima suppeditasse antidota, quibus ista suffocentur, obtundanturque, crediderim,

Propriae dictae equidem Monoceroti admirandas esse dotes, viresque quibus letalia, ac minus cognitae necantia modis venena supprimat, ac vincat, nullâ ratione negare quempiam posse statuit *Brownius Pseudodoxia Epidemica cap 23.* Quando enim Alcis unguis, cornuaque comitanti laborantibus morbo prodesse dicuntur, quando etiam non tantum os cordis cervini, sed & ejusdem cornu est corroborans, Hyacinthorumque confectio, &c. ingreditur, quid causae est, quod illam Monocerotio cornu inesse negemus potestatem? Minime vero se credere idem *Brownius* ait, hujus tantam esse antidoti efficaciam, ut, quod tamen haud pauci volunt, sublimato, aliisque, quae secundâ (ita ait) qua-

litate, sive partium rosione necant, resistas venenis.

Memorat *Ulysses Aldrovandus* Judæum quendam Venetiis unicornu vendere voluisse, ac, ut verum esse probaret, cornu parte circum in mensa duxisse, immissoque primo Scorpionem, mox & Araneum, illius terminos superare minime potuisse, sed huc illuc repentes intra horæ quadrantem nec ante antidoti vi interiisse. Simile quid *Stephanus Rodericus Castrensis lib. 4. de Meteor. microcosm. cap. 4.* magno quopiam cornu factum se vidisse tradit, quod Nobilis quidam Lusitanus ipsi monstravit, Regisque, cognati sui, esse dixerit. Hic autem cornu, ut minimè fictum esse ostenderet, araneam imposuit, quæ, cum quam citissime aufugere niteretur, vi retenta brevi solâ antidoti vicinitate extincta est. Testatur hic insuper vidisse se in Lusitania Monocerotis ossa quamplurima superasse venena, asseritque paucos admodum absque hoc insigni remedio Magnates ex India in Lusitaniam reduces esse.

Narrat etiam *Monardus Traët. de Lapide Bezoard.* similem se *Hispani* ab hujusmodi cornu frusto proveniente vidisse effectum. Quamobrem hoc omnia omnino præstanti virtute antecellere antidota statuit: Nec dissentit Vir Eruditissimus *Ficinus de vita Cælitus comparanda*, qui cornu isti cælestes propemodum dotes attribuit. Idem censent *Brassavolus, Dioscorides,*
Mat-

DE UNICORN. DISSERT. 505

Matthiolus, Baccius, atque omnes fere, quide pestilentibus, malignisque febribus plura scriptis consignerunt, uno tamen omnes fatentur ore rarius illud reperiri, atque inter Regum, potentiorumque thesauros numerari pretiosiores.

Amatus Comment. in Dioscorid. libr. 1. enarrat. 52. omnes, qui in India fuerint, asseverare ait monocerotis cornu apud Reges, Principesque maximo esse in pretio, imo & Lusitanos, qui diutius Medicinam in India laborantibus fecissent, dixisse Medicos nullum excellentius Indis veneno, contagiosive infectis febribus propinari remedium posse. Atque ideo quondam Indi Proceres Monocerotio cornu auro præmunito bibere soliti fuere, ne qua forte tradente *Æliano*, toxica nocerent. In *Æthiopia* quoque regiis illud imponitur mensis, quo explorent aulici, num quid veneni epulis inditum sit. Memorat etiam *Paulus Jovius lib. 31. Clementem VII. Pontificem Romanum Francisco I. Galliarum Regi* hujusmodi cornu bicubitale, cælatoque innixum auro dono dedisse, quo cujusvis cibus admixti veneni vim eluderet. Hanc quoque ob causam magnæ in India auctoritatis Viri ex ejusmodi cornu confectis ornantur armillis: uti supra è *Blanquio* annotatum.

Laudat quam maxime *Aloysius Mundella* hoc cornu tanquam à cane rabido, aliisque infectorum toxicis certissimum remedium. Ne cui itaque mirum sit, si illud cum propter raritatem, tum

506 DE UNICORN. DISSERT.

propter eximias dotes tanto pretio olim fuerit divenditum, ut etiam memoret *Baccius pag. mibi 105*. Germanos quosdam Mercatores Romanam venisse, ut cornu Monocerotis quibusdam Principibus offerrent, quod 90000 coronatis æstimarent. *Julius I. I. I. P. M.* scribente eodem, officinam aromatariam, pretiosisque refertam pharmacis, quam vaticano in Palatio extrui curaverat, donavit inter alia Monocerotii cornu fragmento à Ragufinis mercatoribus 12000 coronatis empto. Quo *Baccius Augustinum Riccium* Medicum Pontificium usum fuisse se scire ait, qui illud interdum pondere scrupuli unius, quandoque 10. granorum ad minimum, vel cum aqua aliqua cordi appropriata, requirente necessitate, cum felici multis successu, qui hujus ope magna evitarunt pericula, propinaverit.

Quamquam autem dens ille piscis *Nerhual* non cornu sit, iis tamen insignis est dotibus, quas bene multi quondam ei, tanquam Monocerotio cornu, attribuerunt. Non animadvertuntur, scribente *Brownio d. libro fol. 301.* in plurimis, quamvis non in omnibus, quæ apud nos reperiuntur, plurimique fiunt, cornibus istæ qualitates, quæ aliis inesse solent: neque enim igne, coquendove, aut liquoribus, mollescunt, nec multum gelatinæ iis decedit, nec facile calcinatione philosophicâ dissolvuntur, sed rimis fatiscunt, vel in laminas solvuntur, contra, quam aliis accidit cornibus. Adi

Adi etiam id ipsum confirmantem *Bartholinam epist. med. cent. 1. fol. 100.* Testatur hic quoque *epist. med. cent. 2. fol. 579,* nec non *hist. anatom. rarior. cent. 2. hist. 56. ac cent. 4. hist. 4. & cent. 5. hist. 46.* se non sine prospero successu febricitantibus, præmissis ex methodo præmittendis, hujus dentis pulveris dragmam dimidiam præbuisse, qui veluti maxima quadam vi sudores expulerit, febremque minuerit. Quod ipsum se & in malignis grassantibus febribus, tertianisque expertum ait. In aliis etiam morbis, quos ejectione sudorum tollere quis gestit, non minus felici eventu hujusmodi rasi, posteaque contusi dentis pulvis intus sumitur.

Memorat idem *cent. 2. fol. 662. Kyperum Professorem* quondam Lugdunensem in Batavis hujus dentis pulverem peste laborantibus prospere exhibuisse. *Quin & N. Tulpius obs. med. cent. 4. obs. 38.* conducere unicornu marinum expellendis variolis & morbillis, domandisque febribus malignis, se non semel expertum esse scribit.

Martinus Forbissenus navigatione in regiones Occidentis, & Septentrionis piscem mortuum in Septentrionis mari se invenisse narrat, qui undis agitabatur, & in rostro unicum cornu rectum gerebat longitudine unius ulnæ cum semisse. Hoc autem intus cavum fuisse, ac quosdam in id araneas injecisse, quæ è vestigio fuerint mortuæ, scribit.

Sta-

Statuunt tamen nonnulli qualitates quas S. Pagina animali *Rem* attribuit, omnium optime *Orygi* convenire.

Est tamen *Oryx* æque, imo magis ignotus, quam proprie dicta *Monoceros*, ac de utroque pari varietate loquuntur Scriptores.

Primo namque *Caprea* generaliter Latinis *Capra*, ac præcipuè fera est, cujus tamen plures species, *Rupicapra*, *Dama*, *Ibex*, *Bubalis*, *Pygargus*, *Capra Strepficeros*, *Dama vulgaris*, *Capra Moschi*, *Bezoardica*, *Oryx* &c.

Oryges autem *Columella lib. 9. cap. 1. Cervis*, at *Plinius lib. 8. cap. 53*, *Bochartusque de Animalibus S. Scriptura cap. 28. partis prima pag. mihi 974.* ac *Franzius hist. Animal. sacr. part. 1. cap. 23.* *Capreis* annumerant. Ita ut hujusmodi *Caprea* nonnullis *Oryx*, quibusdam *Dorcas*, vel *Bubalis* aut *Dama*, *Gazellave*, aliisque *Ibex* sit, nec cui potissimum adhæreas dicere promptum sit.

De *Orygum* origine, locisve in quibus degant, non una etiam est opinio, *Herodotus lib. 4.* animalibus accenset, quæ prope *Tritonis* *Africæ* fluvii fontes proveniunt.

Orygem quoque in illa Orbis parte nasci tradit *Plinius lib. 10. cap. 73.* vocatque *Getulum* *Orygem* *Juvenalis Satyra. 9.*

In *Æthiopiâ* produci *Agatarchides*, *Strabo* *Diodorusque*, ac *Heliodorus* contendunt. In *Ægypto* etiam reperiri *Plinius lib. 2. cap. 40.*
Ælia-

Ælianusque hist. Animal. lib. 7. cap. 8. nec non lib. 10. cap: 29. scribunt. Idem etiam lib. 14. rupicapras summis montium Lybiæ cacuminibus degere tradit.

Formam insuper Orygum alii, atque alii diversam faciunt, dum modo unicum, modo duo illis concedunt cornua. Qui capreis annumerant, bina tribuunt, quos inter *B. Bochartus*, quamquam pag: 939. ita dicat: *Reperitur in Sestane, & Bulgaria sylvis, Damir, Charis fera, qua in medio capitis. cornu habet unicum.* Quod etiam p. 967. repetit.

Plinius etiam lib. 11. cap. 46. unum Orygi tantum esse cornu asserit: ita quoque Aristoteles lib. 2. histor. animal. cap. 1. ac lib. de part. animal. cap. 2. ut & Oppianus de venatione lib. 2. versu 445.

Ælianus hist. animal. lib. 14. cap. 15. quatuor cornua Orygibus esse scribit non directa, sed recurva, ac prope humeros contingentia, unde de Damis, Orygibusque Platycerotibus locutus videtur.

Binas exhibet Orygîs figuras *Ionstonus*, verum utrum magis illum, an *Asinum* referant *Indicum*, sive *Onagrum*, ne *Aldrovandum* quidem dicere ausum ait p. 86. fateturque nihil omnino certo sibi de ejus formâ liquere. *Bochartus* etiam cap. 27. part. 1. de *Animal. S. Script. fol. 966.* non plane *Reem* naturam (quo *Orygens* significari contendit) sibi perspectam scribit, ac pas-

510 DE UNICORN. DISSERT.

passim *Orygi*, licet obscurius, duo adscribi non diffitetur cornua, cum etiam quandoque *Unicornem* esse ex *Aristotele*, ac *Plinio* constare p. 970. dicat.

Sed nec de substantiâ cornu inter scriptores convenit. *Niorenbergius* cap. 3. *hist. naturalis* fol. III. longa, firmaque huic feræ cornua *Bartholinus* autem de unicornu, p. 70. ac 71. cava esse variaque, ut arcus, citharasque, ac fistulas ex iis conficiat.

Oryges meticulosos alii, timidofque, ut *Atheneus* lib. 5. *Virgilius* *Æneid.* lib. 10. *Ovidius* *Fastorum* lib. 5 nec non *Bartholinus* de *Unicornu*, crudeles vero alii ajunt.

Hoc autem inde natum crediderim diffidium, quod bicornes Capræ (quibus illos nonnulli annumerant) timidiores sint proprie dicto, ac unicornu *Oryge*, quem sævum *Oppianus* lib. 2. de *venatione* v. 446. *Martialisque* lib. 13. *Epigram.* 95. nec non *Plinius* lib. 2. cap. 40. scribunt.

Columella lib. 9. cap. 1. cum cæteris animalibus ad usus humanos mactari *Oryges* scribit his verbis: ,, Feræ pecudes, ut Capreoli, Damæque ,, nec minus *Orygum*, cervorumque genera, ,, & Aprorum, modo lautitiis, & voluptatibus ,, Dominorum serviunt, modo quæstui, ac re- ,, ditibus.

Bartholinus etiam de *Unicornu* p. mihi 72. *Orygis* corpus sanum admodum, hominesque nutrie aptum, ideoque illum inter pura quoque ani-

DE UNICORN. DISSERT. 511

animalia populo Israëlitico commendatum scribit, ut *Deuteron. 14. v. 5.* constat.

Gratissimi saporis hæc carnes fuisse, lautissimasque conjicias, quod Romanorum dapes constituisse scribat *Juvenalis Satyr. 11.*

Dissentiunt denique de Orygis longitudine, ac magnitudine, quotquot fere eam describere. *Herodotus enim & Alianusque lib. 4. hist. Animal. cap. 15.* bovi magnitudine parem dicunt; *Oppianus lib. 2. versu 55.* illum Rhinocerote non multo esse majorem scribit. Verum *Aristoteles hist. Animal. lib. 3. cap. 2.* Capream inter minima cornuta, quadrupediaque animalia ponit, dicitque se non nosse parvum animal cornutum, capream autem, quæ noscat, omnium esse minimam,

Hirco parem, barbatumque sub mento Orygem scribit *Albertus Magnus*, barbaram etiam attribuit *Alianus lib. 14 cap. 15.*

Atque hæc quidem de Oryge. Cæterum, quisquis illa recte perpenderit, fatebitur utique omnia, quæ de *Rem*, sive *Reem* sacra profert pagina, de Oryge, Capreave bicorni, non posse dici. Constat quippe ex *Numeror. 23. v. 22.* Tò *Rem* maxime altum esse animal, contra quam *Aristoteles*, ac *Albertus Magnus* de Oryge testantur.

Animali *Rem* excelsum etiam corau esse è *Psalmo 92. v. 11.* liquet; *Extolles meum cornus sicut Rem*: verum cervorum etiam alteriora esse

esse cornua, quam caprearum, quis ignorat?

Nec tamen inscius sum capream saltare, ac lascivire, nec non cornibus petere solere, atque hac consideratione illud *Deuteron. 33. v. 17.*
„Sunt ejus cornua tanquam Rem, quibus populos ariet. it, capreae tribui posse. Verum & insolitæ feritatis Rem est, quare ab hujusmodi ferarum cornibus defendi cupit Regius Psaltes Psalm. 22. v. 22 Cum tamen viri docti, atque ipso rerum usu facta fides capreas timidiores esse demonstrent.

Illud etiam quod *Jobus cap. 39. v. 14.* de *Rem* scribit, capreis attribui nequit, quæ propter virium defectum ab arandi necessitate eximuntur.

At dicet forte quispiam *Orygem*, qui ex caprearum genere sit, fortem esse sævumque. Verum equidem est eum capreis esse sæviorem, sed tamen illi passim duo tribuuntur cornua. Omnes insuper unamini consensu proprie dictum unicornu nec capi, nec sub juga mitti posse perhibent. Cum tamen & S. Scriptura, aliique (quos inter *Martialis* annotato Epigrammate 95 lib. 13

Sævus Oryx constat quot mihi morte canum?)

Cervos domasque, ac Capræas, ideoque & *Oryges* retibus, canibusque vinci doceant. Facile laqueo capi posse *Orygem* tradit *Albertus*

Mag.

Magnus, teste *Ionstano*. Memorat etiam *Athenæus lib. 5.* in superba *Ptolomæi* pompa Orygum bigas septem fuisse; *Horus* etiam *Apollo lib: 1. cap. 46.* Ægyptios Reges huic infedisse animali auctor est.

Nec quicquam effecerit, quisquis è S. Scripturæ locis superius adductis duo *Reem* tribui cornua, ac proinde, non esse unicornu dixerit. *Kimchius* enim, *Aquinasque*, ac *Pomarius*, aliique Hebræi, atque Arabes *Rem*, animal unico frontem spectabile cornu scripsere. Animadvertendum insuper est S. Scripturam per numeri *enallagen* plura *Reem* tribuere cornua. Quando autem legimus *Deuteron. 33. v. 17. Cornua ejus sunt, tanquam rō Reem*, non necessario habemus vertere *Monocerotis*, sed dici utique potest *Monocerotia*, ut plurimi vertunt. Ita ut non videam, quid impulerit *Hieronimum*, ut *Psalmi 22. versum 22. Rhinoceroti* attribuerit: Neque enim posteriori illo modo confusio, quam vitare voluisse S. Pater videtur, quæpiam oriri potuisset. Sed hic loquendi usus apud Hebræos, aliosque notior est, quam ut multis exponatur.

Urum etiam nonnulli loco *Monocerotis* obtrudere voluere. Sed quam invita id fiat ratione, vel ipsum nomen clamat, quod recentius longe, minusque notum, quam Unicornis. Hujus enim quadringentis ante Christum annis *Ctesias ævo Artaxerxis Mnemonis* meminit; Is enim in excerptis apud *Photium*, *Sunt, inquit, Asini syl-*
Kk
ves-

vestres in India equis pares, aut etiam minores. Urum autem quis ante Cæsarem novit? Certe post hunc pauci admodum illius fecere mentionem, tacente etiam omni Græcorum turba. Atque ideo *Plinius lib. 28. cap. 10.* hos nec uros novisse, nec *bisontes* tradit; quamvis bubus feris quam maxime abundant Indiæ saltus: Nec constare ait *Bochartus p. 962.* uros alibi fuisse: quam in Hercynia sylva, aut locis parum remotis: unde *Mosis* ævo Judæis innotuisse nemo sibi persuaserit. Nec est, qui, ut scribit idem, Syriam, Palæstinamque uros producere asserat. *Mosem* igitur, *Jobum*, & *Balaamum* voce *Reem* necesse est aliud significasse.

Tandem etiam *Onagrum* nonnulli proprie dictam Monocerotam statuere; Scimus equidem hujus feræ cornu à Monocerotio forma differre, sed & non minus præsens adversus venena esse remedium. Quamquam & hoc animal unicornu magnitudine par sit, variis tamen distinguitur modis; pilis videlicet, longitudine, æqualitate, ac colore cornu, nec non pedibus, &c. Quæ omnia etiam pro regionis, in qua nascitur, diversitate differunt. Cornuti namque in India asini agrestes sunt, ut & in Scythia, Africaque, tradente *Herodoto lib. 4.* nec non *Æliano hist. animal. lib. 10. cap. 40.*

Quin & ipsa sacra pagina *Iobi cap. 39. v. 8. ac 12.* unicornem, Onagrumque distinguit, ac diversa utrique tribuit nomina. Quamquam Onager etiam

DE UNICORN. DISSERT. 515

solitarius sit, ut *Osea cap. 8. v. 9. Iobi cap. 24. v. 5. Esaia cap. 23. v. 14.* nec non *Daniel cap. 5. v. 21.* liquet.

Adde vivos capi, domarique Onagros, testibus *Varrone de re rustica lib. 2. cap. 6., Plinio lib. 8. cap. 43., ac Anatolio Hippiatric. cap. 14. Martiale*, aliisque: quod de monocerote vera utique asseri non potest. Ait enim hic *epigram. lib. 13. epigr. 101.*

Pulcer adest Onager: mitti venatio debet Dentis Frythræi: jam removete sinus.

Scribit etiam *Ionstonus de quadrupedibus c. 3.* quosdam ad generandos mulos Onagros jam domitos eligere, quod hæc quam facillime sub jugum veniat fera, subactaque rarius sola repetat loca. Onagros ab Arabibus in desertis laqueis, aliisque capi Instrumentis testatur *Leo Africanus p. 215.*

Nec dissentit *Iobus cap. 39.* docet enim liberum vinculis incedere onagram; qualis quamdiu manet, in desertis degit, Civitatumque frequentiam temnit, &c.

Atque ita quidem Lectori constare censuerim, nec dentem piscis *Narhual* cornu, multo minus monocerotium, nec etiam *Orygem Rem* esse, cum quod bina plerumque feratur genere cornua, tum quod timidior sit, dometurque, nec non lautas luxuriosis præstet epulas. Quamquam enim animi intrepidi, sævusque sit *Oryx* quandoque, capitur tamen, ut sæpius dictum. Verum enim vero si *Doctiss. Sam. Bochartus de*

§. 16. DE UNICORN. DISSERT.

*Animalib: S. S. pag. 961. & 962. veterum testimonii abunde se probare dicat τὸ Rem non in boum, sed caprearum esse numero, ac p. 970. Jobum ita exponat, ut scilicet dometur quidem Rem, attamen ab arandi eximatur necessitate; ne videlicet negetur posse intelligi Oryx, qui domatur, ac propter roboris defectum aratri immunis est. Si idem Bochartus etiam p. 968. feritatem Orygis, ac robur, quale Jobus, alique τὸ Rem tribuunt, docte, atque elegantur ex prophanis demonstrat, anne igitur, ut eruditissimo viro assentiamur, necesse est, dicamusque τὸ Rem non unicornu excellentius, sed Orygem esse? Minime vero. Ille enim isthæc omnia, quo pollebat, ingenio acquisivit unâ, eaque maxima, ut putabat, ratione, quam apertissime p. 954. indicat, ductus, quod nempe de eo nusquam legisset, inaudivissetve ab iis, qui peregrinis etiam indagatores accuratiores in terris vixerint; quam etiam ob rationem viri magni *Mercurialis*, *Paræus*, *Deodatus*, alique existere verum negant unicornu.*

Ipse itaque unicornu vere sic vocatum ab omnibus hisce quam maxime distare animalibus, atque illud ipsum non modo propter similitudines à *Spiritu Sancto* ab eo sumptas, sed & propter expressas quam apertissime proprietates, ferocitatem videlicet, robur, animositatem, feramque indolem, ac denique propter veterum, recentiorumque monumenta, atque ocularium testium fidem, non tantum ante Ogygium extitisse cataclysmum, sed & hodieque, ac præcipue quidem in Africa, existere, atque reperiri existimo.

F I N I S.